

І.К.Патриляк

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ “УКРАЇНА В ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ (до 60-річчя перемоги над нацистською Німеччиною)”

26–27 квітня 2005 р. в рамках святкування 60-річчя перемоги у Великій Вітчизняній війні, на історичному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка відбулася міжнародна наукова конференція “Україна в Другій світовій війні”, в якій узяли участь 99 науковців із чотирьох країн світу, серед яких один академік Академії педагогічних наук України (А.Г.Слюсаренко), 8 професорів (А.О.Буравченков, В.І.Гусев, В.Ш.Гурулі, А.Ф.Мінгазутдінов, В.Ф.Колесник, В.Ю.Король, В.П.Капелюшний, А.Г.Слюсаренко), 28 докторантів, доцентів і кандидатів історичних наук, 48 аспірантів, один магістр і 14 студентів. Зарубіжні гості конференції представляли Білорусію, Грузію та Росію.

Вступним словом конференцію відкрив декан історичного факультету, проф. В.Ф.Колесник, який у своїй промові наголосив на тому особливому місці, яке Друга світова війна посідає в історії українського народу, акцентував увагу слухачів на необхідності ретельно підходити до вивчення раніше замовчуваних, незручних тем, які досі провокують у суспільстві гострі суперечки й тривалі дискусії. Він також відзначив, що йому приємно бачити серед учасників конференції ветеранів війни та молодих науковців. На його думку, таке спілкування між ученими різних поколінь дозволить вивести низку наукових проблем на новий рівень дослідження.

На пленарному засіданні з ґрунтовною доповіддю виступив проф. В.Ю.Король, член правління Київського міського та обласного патріотичного клубу “Пошук”. Актуальна й гостра тема його виступу – “Ціна здобутої перемоги: втрати Червоної армії в роки Великої Вітчизняної війни”, зацікавила учасників конференції, викликала десятки запитань і спонтанну дискусію. Доповідач оприлюднив нові дані щодо втрат Червоної армії в найбільших битвах та операціях, детально зупинився на фактах навмисного замовчування цифр реальних втрат радянських військ, яке відбувалося не лише в роки радянської влади, але й після розвалу СРСР. Дослідник, зокрема, переконливо продемонстрував фальсифікації бойових втрат, здійснювані генералами російського генштабу.

Голова правління Київського міського та обласного патріотичного клубу “Пошук”, ветеран Великої Вітчизняної війни В.Д.Рябчук у своєму виступі наголосив на неприпустимості політизації найскладніших проблем Другої світової війни, на аморальності тих політичних дивідендів, які намагаються заробити окремі політики, спекулюючи на почуттях людей. Він також розкрив найголовніші напрями роботи патріотичного клубу “Пошук”, поділився останніми здобутками, розповів про проблеми організації, яка займається пошуком, ідентифікацією та перепохованням радянських воїнів.

Виступ голови ради ветеранів 13-ї армії Ф.П.Леценка був присвячений участі українських партизанів Київщини в боях за столицю України. Як безпосередній свідок подій, він розкрив чимало нових фактів, що збагачують знання дослідників із даної тематики.

Останній доповідач на пленарному засіданні, доцент Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника О.В.Марущенко, продовжуючи тематику історії партизанського руху в Україні, зробив узагальнюючий огляд сучасної вітчизняної історіографії даної проблеми. Учений охарактеризував основні тенденції розвитку української історіографії радянського партизанського руху в Україні в роки нацистської окупації, показав головні напрями та школи, які особливо рельєфно виявилися у вітчизняній історичній науці останніх років. О.В.Марущенко наголосив на зростанні інтересу до історії радянського партизанського руху в Україні, відході вчених від традиційних для попередніх десятиліть заідеологізованих формул і міфів.

Подальша робота конференції проходила в шести секціях – “Участь українського народу у Другій світовій війні: історіографічний та джерелознавчий аспект” (керівники секції: завідувач кафедри новітньої історії України, доц. *С.Ф.Пивовар*, доц. кафедри архівознавства та допоміжних галузей історичної науки *М.Г.Палієнко*, секретар секції доц. кафедри новітньої історії України *А.М.Пижик*), “Українське питання” в міжнародних відносинах. Бойові дії на території України, їх наслідки” (керівники секції: проф. кафедри новітньої історії України *В.Ю.Король*, доц. кафедри новітньої історії України *Г.П.Савченко*, секретар секції аспірант *О.П.Крикницький*), “Нацистський окупаційний режим в Україні та рух Опору” (керівники секції: доц. кафедри архівознавства та допоміжних галузей історичної науки *Ю.М.Сорока*, канд. іст. наук, асистент кафедри археології та музеєзнавства *І.К.Патриляк*, секретар секції аспірант *С.В.Червінський*), “Суспільно-політичне, культурне та релігійне життя в Україні в роки Другої світової війни” (керівники секції: академік АПН, професор кафедри новітньої історії України *А.Г.Слюсаренко*, доц. кафедри новітньої історії України *О.І.Петасюк*, секретар секції аспірантка *С.І.Іванисько*); “Актуальні питання історії України” (керівники секції: доц. кафедри новітньої історії України *О.Г.Пилипчук*, канд. іст. наук, асистент кафедри новітньої історії України *А.А.Попок*, секретар секції аспірант *В.І.Огієнко*), “Актуальні питання всесвітньої історії” (керівники секції: проф. кафедри історії Росії *І.В.Верба*, доц. кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн *О.П.Машевський*, секретар секції аспірантка *Ю.А.Пирожкова*).

На першій секції розглядалися питання історіографії історії ОУН (*В.П.Капелюшний*, *С.Ф.Пивовар*), формування джерельної бази історії Другої світової війни (*С.Ф.Павленко*), доля архівів української еміграції в роки війни (*М.Г.Палієнко*), сучасна історіографія визволення Києва та Київської оборонної операції 1943 р. (*А.М.Пижик*), сучасна російська історіографія про підготовку СРСР до війни (*М.В.Сергєєв*, *А.А.Погорєлов*) та інші історіографічні й джерелознавчі проблеми.

На другій секції було заслухано 14 повідомлень, що охоплювали проблематику, пов’язану з дослідженням “українського питання” напередодні й під час війни та бойовими діями на території України. Особливо слід відзначити доповіді професорів *А.Ф.Мінгазутдінова* (“Зміцнення єдності армії й народу в ході визволення України від фашистських загарбників”) та *А.О.Буравченкова* (“Українське питання” в програмних засадах РВА генерала А.Власова”). Жваву дискусію викликали повідомлення доцентів *В.М.Павленка* (“Міжнародні відносини напередодні Другої світової війни”), *А.О.Руккаса* (“Участь українців – офіцерів польської військової авіації – у Другій світовій війні”) та *Г.П.Савченка* (“Громадські форми підготовки санітарно-оборонних кадрів в Україні (1943–1945 рр.)”).

Цікаві дискусії розгорнулися на третій секції навколо доповідей доцента Дніпропетровського національного університету *В.К.Клеца* “Етнічні німці в антифашистському русі на Дніпропетровщині (1941–1944 рр.)”, доцента *Ю.М.Сороки* “Радянський партизанський рух на західноукраїнських землях 1941–1944 рр.”, *І.К.Патриляка* “Колективний портрет вояка УПА військової округи “Богун” (1943–1944 рр.)”, *С.В.Червінського* “Причини краху націонал-соціалістичної пропаганди в системі окупаційного режиму в Україні (1941–1944)”.

Проблемам освіти (*А.Г.Слюсаренко*, *О.О.Салата*, *І.М.Кулик*, *В.М.Удовик*, *К.П.Мальцев*), міжнаціональних стосунків (*В.І.Гусєв*), культури та мистецтва (*О.І.Петасюк*, *О.О.Сморжевська*, *С.І.Іванисько*), церкви (*Н.С.Сердюк*) були присвячені виступи учасників четвертої секції.

Актуальні проблеми всесвітньої історії та історії України обговорювалися на п’ятій і шостій секціях.

На заключному пленарному засіданні було підбито підсумки міжнародної наукової конференції, зроблено узагальнення й вироблено рекомендації. Закри-

ваючи конференцію, заступник декана з наукової роботи історичного факультету доц. *О.Ю.Комаренко* відзначив високий науковий рівень доповідей, виголошених на конференції, подякував учасникам форуму та висловив сподівання, що подібні зібрання, присвячені дослідженню Другої світової війни, стануть традицією на історичному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка.